

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetések felcső díj szerinti számítjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

Szerkesztő:

KÁDÁR FERENC

Felcső szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

A lapba szánt közlemények

és csempédányok a szerkesztő címére (Csikszereda, Apaffy-u. 3.) az előfizetési díjak pedig Dr. Gál József ügyvéd címére küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlert sora 20 fillér.

Október 6.

Hatvannégy esztendeje, hogy mártir halált hallak az aradi tizenhármak; hosszú idő és mégis úgy rémlik, mintha tegnap történt volna e gyászos esemény. Mert a magyar nem egyhamar felejtí történetének legsötétebb, legfájdalmasabb pontjait.

Az aradi vértanuk emlékezete üdén él bennünk; szívünkben megdönthetetlen oszlop emelünk a hősök hőseinek, szabadságharcunk dicső felisteneinek. És bensőnk legmélyében ott lapang, ott pislálók és néha ott tüzel és lángol a gyűlölet, a düh zsaratnoka, hogy hatalmas lángelméinktől, csodás vitézségű hadvezéreinktől fosztottak meg bennünket.

És ők, a nagyok, a dicsők, a hősök fel-emelt fejvel bátran mentek a bitó alá és most sem rettegtek a biztos és csufos halált, mint száz, meg száz elkeseredett ütközetben, hol mindig a hadseregek élén voltak.

És bevégeztetett... ott sirt, jajveszékelt az egész nemzet, a legdrágább, a legigazibb könyvek öntözték a friss hantokat; a halhatatlan emlékü mártírok többé nem ébredtek fel, testük a rideg sír maradt. De feittámadt szellemük, a ragyogó, a glóriás, a fényt sugárzó. — És a csüggedt, reményvesztett nemzet lassan lassan magához tért, eszmélt, régi energiája, tettvégya, bátorsága visszaszállt és dolgozni kezdett. Bizolt magában, hitt még megmaradt nagy fiaiban és remélt a jövőben.

A tizenhármak szelleme tehát ott élt a

nemzet lelkében és bármint is fordult Magyarország sorsa, a haza hű fiait nem tudtak és nem tudnak felejteni.

Eszteendőről-eszteendőre nagyobbra nőnek szemünkben és évről-évre élénkebben rajzolódik le képzeletünkben, lelkületünkben a gyászos nap emlékezete. Apoljuk e szent nap emlékét bensőnkben, őrizzük meg az aradi vértanuk emlékezetét lelkületünkben nemzedékről-nemzedékre, apáról, fiura szálljon a nagy hősök imádata, a sötét nap emlékének méltó és kegyeletes megünneplése, mert hát október 6-át kiirtani nem engedjük, de nem is lehet.

Ünnepeljük meg, csendesen, méltóan október 6-ának emlékezetét. — Az egész ország, az egész nemzet egyöntetűen ünnepeljen, hogy lássa a világ, hogy lássa a sok ellenségünk, hogy Magyarország fiait a gyászbán, a kegyeletadózásban egyek: a nagy gyásznapok a legnemesebb, a legmagasztosabb érzelmeiket vállják ki belőlünk; nem affektáljuk, nem mimeljük a fájó, a marcangoló érzéseket, de férfiasan, fenségesen ünnepeljük a vértanuk halálának soha el nem felejthető évfordulóját.

Gyászolj, ünnepelj Magyarország; sírsd el te nemzet legszentebb, legürögebb könnyűidet; emlékezzünk dicső kor csodás hőseiről, adózzunk a nagy mártírok halhatatlan emlékezetének.

Gyászolj nemzet, magyar nemzet, gyászolj ország, Magyarország! Sírj, zokogj te nép, omoljanak forró könnyűid. Dicsők, szentek, nagyok voltak a mártírjaink; büszkén, délcegen mentek a bitó alá s utolsó lehelletük, utolsó

szavuk is a drága, imádott haza volt. Megmutatták, hogy a honért nemcsak élni, a honért meghalni is tudnak. Megmutatták, hogy nekik az első gondolatuk és utolsó szívverésük a haza.

Elporladtak a dicső, a csodás hősök, elenyésztek, de nevük fennáll, lelkünkben élnek, szellemük közöttünk jár, buzdítva, lelkesítve a honszerelme.

Forgassuk e nagy napon a történelem lapjait, olvassuk el malaszt gyanánt, gyógyítóir képen dicső, tüneményes, fenséges cselekedeteiket; olvassuk el a hatalmas vezérek regébe illő vitézi tetteit s nyerjünk enyhületet általuk, tanuljunk hazaszeretetet, tetterőt, bátorságot és halálmegvetést belőlük.

Büszkék lehetünk e multunkra, arra a multra mely telve volt megannyi fájdalmas és szomorú, de annál csodásabb, annál istenibb eseményekkel; büszkék lehetünk arra a multunkra, melyben megmutattuk, hogy élni tudunk, akarunk és fogunk: nem rettegve soha a számos ellenséget, elszántan szembeállva velük.

A nagyoktól merítsünk igaz, hatalmas érzést lelkesedést, álljunk szilárdan és rendíthetetlenül, igazságunkért még az életünket is adjuk oda, de gyávák, ijedősek, honarúlok ne legyünk soha.

A nagy évforduló alkalmából adózzunk illő kegyelettel az aradi vértanuk emlékezetének; rójuk le kegyeletünknek igaz adóját a nagyok szelleme előtt. Zarándokoljunk el szent sírjukhoz és ihletessük meg lelkünket, szívünket csodás szellemüktől. De ha távol is vagyunk szent

A „CSIKI HIRLAP“ TÁRCÁJA.

SZONETT.

A Lottid a lok-hól

Halk, misztikus, álmatlan, csöndes éjjel.
Kis szobám köznapi ruháját leveti,
Átalakul csodás, bábajos, kelci
Tündérekertté, tele pompával, fényvel.

Ampolnák hintnek rózsaszín fényt széjjel.
Mescország száz tündérlánya csábii,
Illatos, édes cyprusi bor kábit,
Ajkak kínálnak földöntuli kéjjel.

S szívem egyszerre, remegve megdobbán!
A kék távolban egy földi lányt látok
Téged! Te vagy ott kis, fehér bluzodban.

Lelkemben a vágy örjögve feltámad,
S mintha üzne örök, végzetes átok:
Mindent otthagya futok Utánad
Madarassy Gyula.

Őszi hangulattal.

Egy hideg szélroham sühant végig az öreg gyümölcsökorten, alig észrevehető lebbentéssel s nekem úgy totszett, mintha minden fa sóhajtott volna, mintha egy gyászdal melodiját eldudorászta volna minden egyes lehulló, elsárgult falevél.

A rózsaszínűre égött pázsiton hideg harmat esapódott lábainkra, a nap tüzes sugárral perzselte homlokunkat, a fák száraz ágai faradtan zördültek össze és egy finom illat terjedt szét a napsugaras levegőben . . .
Rózsaszínű almavirágoknak rövid életű, gyöngéd, finom illata!

Egy sudárnövcsül almafa állott a kert közepében, másodvirágzásának ünnadatos, komoly szépségében és olyan poétikusan megható volt friss, harnatos, késői

pompájával, a hosszú áomra készülő, lombjukat vesztített társai között. Halványrózsaszín foszló bimbói, már halványuló, kibomlott virágszirmai mosolygva pirulva ringatóztak sárgult levelet hullató, csipasz faágakon.

Elragadtatót gyermekes örömmel simogattuk meg a kedves öreg almafát; lehnyt szonekkel szívtuk be harnatos virágjának édes illatát és mindeuki suttogott valami szépet, kedvest a piruló, selymes szirmokhoz, aminő illett ahhoz a szépséges, harnatos csodához.

A már vöröses köppenyegét a sötétek hegyek peremére széterítő, bucszkodó nap, még egyszer visszatökintett az öreg gyümölcsökortre, logtagyogóbb sugarát odalövele a virágo almafához, megeirógatta a késői unokáknak rózsaszínű virágoecskáját, túlán altatódalt is suttogott nekik és mosolygott hozzá szélesen, jókedvélen, teremtő, elítelt hatalmának isteni méltóságával. A természet esendben, halkán, alig pihégye leste fenséges nyugalomra törésőt; madár so rebbent, szello sem roszült, túlán a patak vize is halkabban esobogott és ebben a hatalmas ogyüttérzésben, egy ilyen ragyogó őszi estnek nyugalmas, esendes szépségében, mintha legjobban megtudnók közelíteni a lélek sojtésével azt az ígért másik világot, hol minden ilyen esendes, békes és harmonikus lesz majdan . . .

Öreg, hajlott dereku fitzfáktól körüliszegott patakocsa partján még zöld a fi, még harnagos zöld ruhájában diszeleg a burján tornó gyom.

A frissen készült szőnák illata álmos fáradtsággal zárja le mohón szemlélo szempilláinkat, lassává teszi lépteinket, keves szávuva ajkunkat.

A napnak késői, ineszlekdő tüzessugara vörösrre égéti az arató arcát, esnapozta teszi a kaszáló, arató fürteit; lazasan liktet a mezőkön az élet, a munka, áldás szava; mindenki siet, örvend, aggdóik, esiggéd és reménykedik.

És a munka lazában megélenkült, nyilzsgó-mozgó mezők fölött a ragyogó, tiszta égen, sötét, szürke ár-

nyak luzódnak, hosszan elnyjtva hallatva szavukat: kár, kár, kár . . .

A már lekaszált rétek ingóványos talaján halvány lila kis virág liti fel karcsu szirmait.

Az őszi előhírnöke, az elmulás gondolatának üzenetével: az őszi kikerics. Ügy jön mindig, mint a láz a nagylöteg szervezetében, alattomosan, holopözva, hogy előkészítsen a már kikerülhetetlen szomorú processzusra.

Igénytelen sápadt kis virágom, te letarolt avarban élő, árva kis kis kedvencem, miért jöttél ilyen korán?

Még forrón tűz a nap, még árnyékok kálnak a fák; még virulnak a rozsák s rózsaszín bimbó ringatózik az almafán?!

Miért? miért?

„Az élet hangulat! Tegnap még elragadtatót bohókás öröm a virágo almafa előtt, most zárt ajku, meregő melankolia e karcsu szirma kis virág lattára. Kialudt a meleg fény szemünkéből, tompa esengést lett vidám, kacago szavunk, amint megállva hosszan, néman belenezünk sápadtan mosolygó virágodnak karcsu kolyhéban. Egy pereig meghajjúk fejünket egy nagy igazság az elmulás gon tolatának örök törvénye előtt, de ekkorra már értjük suttogását az őszi kikericsnek, sápadt szirma kis virágnak üzenetét:

Te bolyogó, faradhatatlan vándor, te vadvirágos lelkü természetimádo ember, siess, bolyongj, lass és gyönyörködj: még forrón tűz a nap, még nyitk a friss, lelkeddel külön-külön üled úr azoknak minden szépségét; engedd a szívedbe illettett reszkető, tiszta álmut, nensokára vekony fonalak usznak a réteken, hideg hótakaró horit el mindent, de a lelked tele lesz hevítő gondolattal és a boldogság melegével.

Kihál a fény, a meleg, elhull a virág szirma, tovaszáll az illat, de az olmut szépség mind ott marad a megértő lélekben és jönnek a nagy álmolátásoknak esendesen munkálkodo, boldog napjai.

W. F. A.

sírkjuktól, minden gondolatunk, minden érzésünk az övék legyen.

*

És az emlékezés e gyászkeretű napján jusson eszünkbe nekünk csiki székelyeknek egy más sírhant is. Mert van nekünk itt nem messze is egy Golgotánk. Az a *büszke turulnadár ott a madéfalvi egyszerű emlékoszlop ornán* sívít nekünk más veszedelemlről is. És a mi síratunk, a mi tulajdon zokogásunk hallatszik ki ebből a sívtásból, csak meg kell hallanunk, csak meg kell értenünk. De ez az emlékoszlop mintha a meg nem értésről panaszkodnék az arra járóknak. Megviselte az idők viszontagsága. Megrágtá a gondozatlanság lépő foga. Igen üdvös lenne, ha eszünkbe jutna e napon, hogy az az oszlop a mi becsületünk. És ami kötelességünk, ha baj éri, megjavítani. Van annak az emlékek gondozó bizottsága. Legyen rajta az a bizottság, hogy ünnepély rendezése, vagy más kegyeletes ténykedés révén kireperálódjék. Mi nemcsak a gondolatot adjuk, de a toll mellett tettel is ott vagyunk, ha szükség és mód van rá. Ugy hiszszük, okt. 6-án stilszerű e gondolatot megfontolni s elhárítani igyekezni magunkról az esetleges és jogos vádat: nem vagyunk méltók a csiki turulnak szomorú, de mégis büszke dalára. Szülessék meg hát e sorok kapcsán valami kivitel mód a madéfalvi emlékoszlop állandó jókarban tartására. Méltóbb lesz a gondoskodás okt. 6-ához minden testtellen borongós révedezéseimél.

HETI KIS TÖRŐK.

A parlamenti őrséget reformálják. A munkapártban erősön kapálóznak az ellen, mintha bemük beakciósi szándék lakoznék. Alázkodjék az ellenek. Ők ugyan nem. Eléle felhivatalos nyilatkozatok persze nem azért történnek, mert a jövő hét közepén — szerdán összeül a ház előzetes tanácskozása. A parlamenti őrség szolgálatának korlátozását se azért emlegetik természetesen. Pedig hirté járja, hogy a parlamenti őrség szolgálatában ószól fogva változás fog beállani. Magas katonai körök közbelépésére a képviselőházi őrség tisztjei ezental nem fognak a folyosókra és az alésterem ajtajában tartózkodni, a folyosói őrségeket is teljesen megszüntetik és az őrség ezental a számára kijelölt helyiségekben fog készenlétben tartózkodni.

A munkapárti fölvilágosítja az országot. A kormány napról-napra éri, hogy egyre kevesebben hódolnak korrupt és erőszakos politikájának. Minden eszközt megragad, hogy népszerűséget szerezzen ma-

Egy katona naplójából.

A Balkán-háború zajára Európa megmozdult. A pihent acél előkerült az államok arsenáljából. Oroszország délen, Németország keleten csapatait hadi létszámra emelte, s nekünk, — kiket a szomszédai viszonyról fogva se kerülhetett ki a diplomatiá reortózi, — szintén meg kellett mozdulnunk; — fegyverben néztük végig a nagy tragédiát, mely s hónap alatt játszódott le a balkáni államok színpadán.

Az alatt, amíg török honban a meglepett nép a négy oldalról támadó szövetségesek ellen próbálta a küzdémet felvenni, nálunk a sajtó visszafolyott hangja kísértetiesen megkezdődött a mozgósítás.

Ejszakon, délen csapatok gyűltek, gyülekeztek; s a sors engem is a délkelehez beparancsolt.

Magam sem littera, — hogy valaha viszont fogom látni a kékió hegyek alját, — s az elzavari faluscskát a Hargita tövén; — s lám, már csak elmúlt emlékeket őrizünk.

Naplom vázlatai sok érdekes dolgot idéznek fel elményéink közül; s magam sem unom a viharban atzótt lapokon böngészgetni, különösen akkor, amidőn barátai ólájnak teszek eleget és egyet mást a „Csiki Hírlap” olvasóimnak is a szokailanul érdekes chaosból elmesélni igyekszem.

Arról idehaza senki semmit nem tudott, hogy mi történik a végeken. A sajtót elnémítottá a hazaszeretet, hogy ne tudja a szomszéd, mint készült oda-át a fekete levek.

Szabadska-, Zombor-, Brod tájain lakó emberek talán elmondának, hány — százezer — embert vitt a gúzó s fekete hegyek országa felé. Talán mesélnének valamit a dobokai olái menyecske, lányok is, hogy hová tűnt vala el a férj, a szerető náluuk is, ha a szerete emlegetett Schwitzer Regimentet a katonai szerencse a Burg árnyába nem tereli, zugva, zokogva most a nagy Hargita végtelen sok jajjal.

De örüljünk, hogy a végzet csak kevesünknek sodor e szomorú tanyák felé.

ganak, hogy ellensúlyozza azt az általános gyűlöletet és ellenérvet, amelyet politikája országszerte ébreszt. Különösen a nép támogatását szeretné megnyerni, amely az új választólörvény alapján az eddigieknél nagyobb tömegekben jut szóhoz az ország ügyeinek intézésében. A népet akarja tehát felvilágosítani a mai kormány politikájának helyességéről. Gr. Tisza István miniszterelnök e végböl bizalmas körrendeletet intézett a főispánokhoz és utasítja őket, hogy az erre irányuló akcióit haladéktalanul kezdjék meg. A falvakban a szabad iskolák mintájára *politikai tanfolyamokat* fognak rendezni, amelyen erre a célra lölkérendő tisztviselők, tanítók, jegyzők megmagyarazzák a törvénytérteket, erőszakosságok és panamak helyességét és szükségességét. A szóbeli felvilágosítás mellett gondoskodni fognak megfelelő sajtótermékekről, rópiratokról, népszerű értelemes modorban írt hetilapokról. Hír szerint maga Tisza is részt fog venni ebben a munkában. A vidéki főispánok most állítják össze a helyi „fölvilágosító bizottságok” munkatervét. Az ilyen szemnyitogatásra is el lehet aztán mondani: vakulj magyar!

Gróf Andrássy Gyula Justhnál. A mai napon nagyfontosságú politikai tanácskozás van Tornyán, Just Gyula kastélyában. Gróf Andrássy Gyula levélben közölte Justh Gyulával, hogy ma, október 4-én, szombaton. látogatására Tornyára érkezik, hogy vele a politikai helyzetéről, úgyszintén az ellenzék parlamenti taktikájáról tanácskozzék. Ugyancsak ma Tornyára utazik Justh látogatására gróf Apponyi Albert, gróf Karolyi Mihály és Gróf Baththyány Tivadár, akik szintén részt vesznek a tanácskozásban. A három ellenzéki vezér az egész napot Justh Gyulanál tölti és vasárnap reggel vele együtt Makóra megy, ahol mindhármán jelen lesznek Justh Gyula beszámolóján. A beszámoló után az ellenzéki vezeték állandó tartózkodásra visszatérnek Budapestre és velük együtt a fővárosba jön Justh Gyula is, aki attól kezdve szintén állandóan részt fog venni a politikai életben.

Justh Gyula beszámolója iránt politikai körökben igen nagy az érdeklődés.

A polgármesterek kongresszusa a városok államosítása ellen. Jeleztük volt, hogy Nagyváradon a városok tisztviselői e héten tartották Bárczy István elnökele alatt a kongresszusukat. A szó legszorosabb értelmében kulturális és gazdasági kongresszus volt ez, mely eszmékkel termékenyítette meg a közvéleményt s amelyen azt bizonyították be a városok kiküldöttei, hogy a kulturának milyen intelligens, szakképzett és lelkes gárdája van a városi tisztviselőkben. Az utolsó napon aztán szóba került gróf Tisza István szerencsétlen terve a közigazgatás államosításáról s dr. Harrer Ferenc előadására a kongresszus egyhangulag állást foglalt e reform ellen és követelte, hogy a városi törvényhatóságoknak továbbra is meggyassék a tisztviselői választásának joga, mert e nélkül a városok önkormányzati joga teljesen illuzóriássá válna. Ime, megkapta a miniszterelnök ur a legül-

Bosznia—Hercegovina és Dalmáciában levő csapatok létszámát és póttartalékosai tényleges szolgálatiételre berendeltettek. A bekeben 90-ből álló századok 300 embert számláltak. — Idős, több gyermekes családapák, gyermekképu újoncok, gyáros, iparos, hivatalnok és napszámások együtt próbálgatják a krigskomandót — abban mindnyájan egyformák, katonák.

Jöttek hazulról a könnyel ázott levelek, — ment a rideg válasz: „nem lehet”!

Hónapok jöttek, tüntek tova; mindenki számolgatja, — no talán a másik meghozza az oly nagyon esedett szabadságot, — de nem. Így telt az egyik hó a másik után, kettő, három, négy, öt...

S csak két lehetőség állott mindnyájuk előtt, — választani a további kesergés és a töltött fegyver között.

Téjenél hadbíró, — ottlón végrehajolt!

Majd meg a legszomorubb napok következtek el Skutari sorsa vitássá vált. Európa felkínált mandatiúsai, mi, — készültünk a legkomolyabb leszámolásra.

A bosznia-hercegovinai vasut egyebet nem szállít csak újabb és újabb katona rakományt. Serajevotól Mostár-tele az országot egy elképzelhetetlen hosszúságú marskollonite, — katonák megszámlálhatatlan tömege, — lö és tőrskérek.

A vasut mentén katonai kézben van minden. Hidat, alagutat, állomást, pályát, ügyszóval mindent baka őriz — Szuronyok villogása jelzi mindenfelé a rendkívüli állapotot.

Amikor a békes polgárnak mindenét kisajátítja a hadsereg, — amikor azt sem kérdik, — eladód-e tovad, — hanem visznek lovaslót, mindeneslől, — s amikor az aranyujjasos wallenrokkokat szírke, osdi, külsőleg kevésbé imponáló ruhával cserélik ki, — (csak azok a külsős jelek, amikről a békes polgárságnak is közvetlen tudomása szokott lenni), — ezt az állapotot régebben mozgósításnak nevezték, — máma már jámborabb nével próbámanővernek hívják.

Ilyen viszonyok közepette vártuk a Humm erőd álmöröveseit, — s hallgatuk az időnkint megismétlődő minaretek zaját.

Allah vissza hozza mégis! Dr. Balogh L.
Folyt. köv.

letékesebb helyről a tiltakozást a közigazgatás államosítása ellen.

A P. H. ez úgyról így ír: Ha drokinér szempontból helyes is lehet az állami közigazgatás egy nemzeti dinasztia alatt kifejlődött egynyelvű, egységes és erős nemzeti államban, azért még nem helyes a mi poliglott országunkban, ahol az utóbbi esztendő szomoró tapasztalatai után az alkoholnyelless és törvénytelen központi kormányzástól is van okunk tartani. Vagyis külföldről nem lehet átültetni magyar földre egész rendszereket. De a külföld példájára abban a tekintetben lehet hivatkoznunk, hogyha olyan rendszert akarnak nálunk létesíteni, amely már a külföldön is megbukott. A közigazgatás államosítása pedig a városokkal szemben még azokban az államokban is kimustrált rendszer, ahol a legteljesebb centralizáció divatozik, mint például Németországban. Igazán abszurdum tehát, hogy ma még Magyarországon akadjon politikus és törvényeszerkesztő, aki a városi tisztviselők kinevezését is a kormány kezére akarja játszani.

Cimkórság.

Egy ókori latin történetíró mondotta, hogy nem a méltóságok adnak tekintélyt viselőinek, hanem annak kiváló viselői adhatnak csak tekintélyt a méltóságnak. Ez a figyelmeztetés mutatja, hogy a cimkórság nem új betegség, csak hogy ma és főképen nálunk sokkal nagyobb mértékben dühöng, mint bárhol és valaha. Nem talánunk népet ahol annyiféle cím, megkülönböztetés, rangárnyalat volna, mint éppen nálunk. Pedig sajátságos tünet, hogy mennél műveltebb egy nép, mennél hatalmasabb mértékű a gazdasági viszonyai, annál egyszerűbb, annál igénytelenebb a címek tekintete. Elvégre külsőségekről lévén szó a praktikus életben úgy sem igen vehetik hasznát, márpedig ott általános az a nézet: „ennyit ér mindened, amennyi hasznát tudod venni. És ha már valamelyik család ad éppen arisztokratikus mivóllára, az egyáltalában nem befolyásolja őt abban, hogy ott ne szerepeljen a neve kereskedelmi vállalatoknál, vagy más üzletekben. Aki ismerős az angol piacon, az sohasem fog csodálkozni azon, ha a kereskedő cégek közt lóddokkal találkozik. A demokratikusabb jellegű Franciaország meg egyáltalában nem akarja ismerni a cím fogalmát. Egyetlen cím létezik csak: uram, vagy ha éppen úgy tetszik: asszonyom. És ha a köztársaság elnökeivel beszél akárcsak, egész biztos, hogy a köztársasági elnök is csak uram lesz, és ha történetesen a másik fél egy utcapeprő, akkor sem fogja a köztársasági elnök elmulasztani, hogy a másik félnek kijáró uram címet megadja. Ez a lényege annak, amert a franciát mindenki a világ legndvariasabb népének tartja. Azt kellene tehát megtanulni, hogy nem akkor vagyunk udvariasak, amikor valakit mennél magasabbán titulázunk, amint az pl. nálunk szokás, hogy mindenki: nagyságos ur, habár az elfogadott nagyképűsödő címragyog szerint nagyságos cím csak a képviselőknél kezdődik. Amikor a polgárt valaki nagyságosnak titulázza, akkor tulajdonképpen udvariatlanságot követ el, mert mintegy az árulja el, hogy nem tartotta érdemesnek, miszerint a megtitulázott személye iránt érdeklődjék. Amerikában meg épségségül nevetnek azon, hogy ember és ember között cím különbség lehet.

Üdvös volna, ha ez a gondolkozás nálunk is minél szélesebb rétegekben terjedne el. Nemcsak azért, mert ez a külsőség is szószóloja a jog-egyenlőségnek, hanem mert társadalmunk eme gyöngyöjére nem egy szélhámos alapít üzletet. Épp a napokban vesztett rajta egy orvos doktor, akinek megígérték, megfelelő előleg fejében, hogy valamelyik kisebb amerikai államtól valamilyen követi titulust jár ki egy konzulátusi tisztviselő. A címöböl persze nem lett semmi, de az előleg elusztak.

Nálunk, ha valamelyik kereskedő jobb üzletre tett szert, az anyagi sikerek után nyomban címekért vágyik. Hiszen olyan hó skálája van a címeknek, a királyi tanácsos, udvari tanácsos, valóságos belső titkos tanácsos, udvari tanácsos, és még a jó Isten tudja hányféle egyébkéntintett keresetk, érdemrendek, nem is szólva bárói vagy gróli címekről. Ebben a skálában minden társadalmi osztályhoz tartozó ember megtalálhatja a maga vágyainak alanyát. A kereskedő vagy iparos is kiválást magának egyet, fizeti a kijárókat, a kik a legtöbb esetben nem igen érnek el célit, mert rendszerint hivatásos csalók, a kik ilyen félrevezetésekkel akarnak jövedelmre szert tenni. És habár az újságok napról-napra híveken írják meg egy-egy rajtavesztettnek az esetét, másnap mégis már újabb és újabb áldozatokról lehet beszámolni. Pedig ha meggondoljuk, hogy az ilyenféle szélhámoságok legnagyobb része a megkarosultnak érhető szegénykezése folytán titokban marad, fogalmat alkothatunk arról, hogy milyen nagyszámban folyik az ilyen címüzérkedés. A csalónak kevés a rizikója, mert föltételezi, hogy a megkarosult nem fogja a saját cimkórságát pellegre állítani.

És ez a tény jellemzi a cím és rang mai problémáját. A jó klasszikus írót, aki filozófiailag megalapította, hogy irtes titulusai nem lesz méltóságosabb, kiválóbb az egyén, sokkal messzebb tartott, mint mai társadalmunk, jöhető hosszú évszázadok választanak el tőle. A címkorság járványos betegségét, csak magasabb, fejlettebb kultúra, a belátó értelmiség firtetőtelenti gondolkozása változtatja meg. Amíg címkorság van, addig kicsinyesség van, amíg kicsinyesség dominálnak, addig nem valósulhatnak meg, addig ne is reméljünk semmiféle fellendülést, semmiféle vonalon. A helytelen gondolkodás mindenféle cerekében kimutatja magát, a külsőségekben épp úgy, mint a lényegekben, és a címkorság sem egyéb, mint ennek az egészségtelen gondolkodásnak egyik fokmérője. Csak lövővilágosodás szabadíthat meg tőle.

Felhívás és tervezet Tusnádfürdő R. T. megalapítására.

Mult számunkban közzöltünk egy előhanglélet ahoz a nagyszabású mozgalomhoz, melynek célja Tusnádfürdőt részvénytársasági alapokra fektetni. A szervezett rentabilitása kétféleképpen márcsak azért is, mert országos terjedelmű eszközöket; még pedig köz- és magántisztviselőkre appellálva, kik az ország gerincét képezik; a kik mindenképp nagy örömmel fogadják ez eszmét; annál inkább, mert nekik nincs sem szűk év, sem háború, ami akadályozná a részvények részletlen fizetését és a fürdő használatát. Sőt élő reklámjai lesznek a fürdőnek. Ha még megemlítjük, hogy a R. T. téli szezonnal terveződik, mi a jövedelmezőség és egyben az olcsóságra is nagy befolyás mindenki nyugodt lehet a R. T. realitása felől. Az ügy élén Csikmegyéi vezetésé, mint az eredeti tulajdonos községben szintén a fürdő tulajdonosa áll.

A részvényjegyzések már is folynak az ország egész területében, minden városban.

Az alábbiakban adjuk magat a Felhívást és Tervezetet.

A Magyar társadalomnak és benne elsősorban a köztisztviselők és magántisztviselők nagy osztályának, szóval a magyar értelmiség gerincének régi és jogos panasza van a magyar fürdők ellen. A modern berendezés teljes hiánya, a közönség kényelmetlen és nyugalmának semmibe vétele, legfőképpen pedig a mindennél gresszáló és a szerény tisztviselő érszényének teljesítő képességét messze felülmúló drágaság sok derék magyar családot arra kényszerít, hogy épen a pihenés és szórakozás néhány helyére elszakadjon a maga természetes környezetétől s itthagya édes hazáját, a külföldre menjen a szó teljes értelmében üdülni!

Selhol sincs azonban megírva, hogy a magyar közönségnek s különösen a magyar tisztviselőknél e tarthatatlan állapotokat a világ végéig tétlen sopánkodással kelljen eltűrniük. *Tömörítés és öngyógyítás!* jelszó alatt, ha azt megfelelő cselekvés is követi, a viszonyok mintegy varázslásra megváltozhatnak.

Jelen felhívásunkkal módot és alkalmat kívánunk nyújtani a kellemes és egészséges nyári üdülés után vágyódó magyar közönségnek, hogy tömörítésével és összetartásával Magyarország egyik legszebb pontját a maga részére egyszer s mindenkorra meghódíthassa és teljesen a maga igényei és izlése szerint berendezhesse.

Lent „Erdélyországban,” a sok dicső viaskodást látott magyar romániai határon, a természet pazar és értetlen szépségében, öserdőkől koszorúzza fekszik *Tusnádfürdő*. Közvetlen vasúti összeköttetéssel a fővárosból és az ország minden részéből legkönnyebben elérhető, még is elég messze esik a forgalom nagy országutjától, úgy hogy városok zaja, vagy füstje az ottani üdülést egyáltalán nem ronthatja és nem tesztélyeztet. A környékről könnyen és olcsón elérhető. Tiszta pormentes levegő. Kitűnő életről és gyógyító, szépséges fürdők, hidegvízgyógyintézet, naposszat ellátó csodás szépségű erdei és sétautak, csobogó csörgedező hegyi patakok a városi életen s főleg a hivatali szobákban, vagy gyári műhelyekben elnyújt idegzetekre leírhatatlanul jótékony, regeneráló hatást gyakorolnak. A nagykiterjedésű erdőrengenek osztatlan és végtelen koszorúja megvédi a vidéket a nyaralás regett ellensége, az időjárás végtelen ellen.

Könyvek ugyszólván egymás szomszédságában sorakoznak a történelmi nevezetességű, néprajzi érdekű, romantikus kiránduló helyek, úgy hogy a benyomásokra szomjas kultivált városi lelkét itt teljes nyúlóságában rávetelti magát a természeti, történelmi és néprajzi érdekességekre.

Egész bizonyos, hogy a vállalkozó nagyjöke előbb-utóbb okvetlenül fel fogja fedezni és elfogni hódítani a százados hírű üdülő helyet hacsak a magyar közönségnek a mai fürdő viszonyokká joggal való gyöngöző elemei meg nem ragadják az alkalmat és meg nem szerzik ezt a területet, mely a rendelkezésre álló természeti előnyök mellett előreláthatólag Ma-

gyország egyik legkeresettebb és leglátogatottabb világlátnivalójává fog kifejlődni.

Miután a széles körök hozzáférhetősége és egyebek szempontjából is legalkalmasabb formának az kínálkozik, *Tusnádfürdőt megvásárlására részvénytársaságot öhajtnak alakítani*. E terület megszerzésére, jogok, épületek megvásárlására, modern nagy pensió és szálloda építésére körülbelül másfél millió korona tökére van szükség, a mely tökélet egyenkint 200 koronára szabott részvények formájában akarjuk összehozni. E részvények jegyzésére a magyar közönséget és főleg a magyar tisztviselők osztályát e felhívásunk nyomán cenzeml bízattal felkérjük.

A tökének jövedelem szerinti kamatoztatása mellett a részvénytulajdonosoknak és családjuknak jelentékeny kedvezményeket is nyújtunk, a melyeket részletezve az alábbi Prospectusban foglaltunk össze. Miután pedig reményünk szerint Tusnádfürdő jövődőlő látogatói túlyomó részt t. részvényeseink sorából fognak kikerülni, a részvények jegyzése által az üdülő közönség a fürdő kezelésére és vezetésére is állandóan jelentékeny befolyást biztosít magának.

Hazafias tisztelettel kérjük eszménknél minden levél, hogy sorakozzék melénk és példájával másokat s buzdítson, mert ezen részvénytársaság megalapítása nemcsak a magyar tisztviselői karra áldásos, hanem a léttel súlyos harcot vivő közéleti székely községek anyagi helyzetét is igen jótékonyan befolyásolja.

TERVEZET:

1. A részvény alaptökeből következők terhek fedezendő: 300 ezer kor. a fürdőterületének (216 hold) örök ára. Fenálló adósság törlesztésére 400 ezer kor., melynek ellenértéke gyanánt az összes középületek, u. m. az óriási Gyógycsarnok; 2 fürdőcsarnoképület; Czukrászda; forráskioszok, kertészlak, zeneszék lakása, mézsárszék stb. stb. teljes felszereléssel együtt a Részv. Tars. tulajdonába mennek át.

100 ezer kor. a fürdőkiegészítésére és fejlődésére szükséges fenntartással teljesen benölt, cirka 100 hold területnek megvételére.

300 ezer kor. modern *Pensió* és 300 ezer kor. elsőrendű 100 szobás teljes komforttal ellátott szálló, építésére; végre 100 ezer kor. villanyvilágítás, csatornázás és vízvezetékre.

2. Többt a R. Tars. tárgya és célja e fürdő fel- lendítése és közönségének létele.

3. A Részv. Társaság tartalma 30 év.

4. Egyelőre 6000 drb. a 200 koronás részvényt bocsátunk ki; melyek után osztalék jövedelem szerint.

Kedvezmények:

a) 1 drb. r. aláírójának zene, gyógydíjjal és fürdőknél 25 százalékos engedmény.

b) 5 drb. r. jegyzőjének, illetve családja 2 tagjának előbbiekben 50 százalék.

c) 10 drb. r. aláírójának, illetve családja 4 tagjának 50 százalék.

d) 20 drb. r. aláírója és családja tagjai gyógy- és zeneidj mentesek ingyen fürdővel.

e) 100 drb. r. aláírója alapítót és családjával a dj pontban foglaltakon kívül az alapszabályokban foglaltandó összes kedvezményekben is részesül. Ha az alapítás után is jegyzi a részvényeket.

Mellánylást érdemlő esetekben az Igazgatóság a fürdés és ellátás költségeinek utólagos részletekben való törlesztését fogja engedélyezni olyan tisztviselőknél kiket orvosi rendelés a fürdő sürgős igénybe vételeére utasít.

A fürdőből jelenlegi berendezése mellett is tervezetünk szerinti befejeletésként után másfélszáz-ezer korona évi hozadék remélhető; mi az alaptöke normális kamatoztatása felől bárkit megnyugtathat.

Tudatában vagyunk a nyomasztó pénzügyviszonyoknak mégis a R. T. megalakítását el nem odázhatjuk ki lévén tette annak, hogy e nélkül a fürdő idegen kezbe kerülhet.

5. A részvények aláírói aláírásokról az aláírt összeg 10 százalékkal fizetik postakaraképenztári ckeklapon. A hitrálékos összeg aránylagos betézetéséről később fogunk határozni.

6. A Részv. jegyzésének zár ideje 1914. lebr. 1.

7. Alapítók tartják magoknak a jogot, hogy az első igazgatóságot és tisztviselőket 3 évi tartamra kinevezhessék. Valamint azt is, hogy egyes részvényeket el ne foglaljanak.

Egyebekben a keresk. törvényszabályai irányadók.

Az alapítandó Tusnádfürdő r. tars.-ról bővebb felvilágosítást nyújt Budapestben a posta és távirat igazgatóságainál Sándor Jakab pf. tisz.; Tusnádfürdőn Incze Lajos kir. postamester és Gaal Elek ny. plebános.

A mi sajtónk.

(— Előfizetési felhívás helyett. —)

A sajtó maga az élő nemzet. Amilyen a nemzet olyan a sajtója és meglordíva. A nemzet kívánalmi, ugyszólván összes életnyilvánulásai a sajtóban tükröződnek vissza. Egészséges sajtó egészséges lelket képes belelelni a nemzet testébe. Romlott sajtó a lerögző bacillusok egész seregét viszi magával és megmetelyezzi azok lelkületét, kiknek szellemi táplálékul szolgál.

Nincs könnyebb, mint logékony lelkeket a haloba keríteni a sajtó hatalmával.

A nemzet életét visszatükröztető sajtónak azonban más a hivatása. Feladta a nemzet vétkeringését szabályozni, irányítani. E hatás sokszor rendkívüli tevékenységre is fel tudja a nemzetet riasztani lethargikus állapotából.

A sajtó hatása néha óriási szokott lenni. Hasonlít a villámütéshez. Káprásztató lényt áraszt, tűzbe hozza a lelkeket s felkorbácsolja sokszor a szenvedélyeket is.

A hírlap a mai nap harcosa, de a jövő alapját készíti elő. Minden egyes nap újabb és újabb táppanyaggal képes gazdagítani a nemzet vétkeringését, mely azáltal szabályozottabb mozgáshoz s így öntudatosabb életmódhoz vezet. Az 1848-as nagy idők a sajtó egy napi villámütésének köszönhetőek. Ahány eszme csak született akkor az emberek agyának gazdag tárlázában, az mind a sajtó villámszárnán indult hódító útjára.

Szabadság! Egyenlőség! Testvériség! Demokrácia! Emberi és politikai jogok! Szabad munka csak szabad hazában! Mind e jelszavak ugyan minek köszönhetik létüket, ha nem a sajtónak? Ma már ott állunk, hogy egy nemzet nagyságát sajtójának fejlettségéből is képesek vagyunk megítélni.

A hatalmas brit birodalom, Németország, vagy Amerika sajtói gazdaságilag és politikailag mily hatalmas országok félelmetes erejét rejtik magukban? A brit sajtó az angol nemzetállamot, a német a harcias szellemóriást, az amerikai a munka apoteozisát tárja elénk. Mindegyik egy-egy élettel, melynek érdekében napról napra újabb és újabb eszmékkel szerkálják nemzetüket. És hogyan állunk a magyar sajtóval? Örvendtesen kell tapasztalunk, hogy e téren az utolsó évtized alatt rohamos fejlődés mutatkozott.

Az ország fővárosában elegendő számmal vannak napi, heti és saksajtóink. A vidéki sajtóval — néhánnyal leszámítva — szomorúan állunk. Nincsenek országos szellemű vidéki lapjaink. Ennek okát abban kell találnunk, hogy nincsenek valódi, középponti városaink, a honnét nem vicinális, hanem országos szellem sugározna ki a környékre. A nemzetállamban mindenütt a nemzet országos szellemének kell vezetni és uralkodni, mert itt a legkisebb község is maga a nemzet, illetve az állam partikuláris viszonyában. Habár helyiek is legyenek az ügyek, de azoknak országos szellemtel kell áthatva lenni. Magyarország nincs egyetlen vidéki város, még Szeged városát sem véve ki, a hol igazán ilyen élet uralkodik. Inkább szűkebbül vicinális, sem mint országos érdek vezérlő az itteni polgárságot. Ha egyszerűen mutatkozni is e vidéki helyeken országos mozgalom, e körülmény még nem jele annak, hogy itt másképpen fordul már a város szekere. A nemzet életének szakadatlan egymásutánban kell lefolyma akár országos, akár helyi vonatkozásaiban. Nem lévén erősen kifejtett vidéki középponti városaink, nem fejlődhetik erős alapú és országos szellemű vidéki sajtó organum se, mely irányító befolyást gyakorolna a nemzet vétkeringésébe. Pedig érvé vidéki sajtóra számos tekintetben igen nagy szükség van, mert a fővárosi sajtó nem láthat el minden vidéki ügyet. Erre csak a vidéki sajtó képes, még pedig a nemzetállam követelménye szerint akként, hogy minden helyi ügyet egyszerűen országos oldalról is vizsgáljon, mérlegeljen, mennyiben felel meg a nemzet akaratának?

Tagadhatatlan azonban, hogy elismerés illeti egy a fővárosi, mint a vidéki sajtó harcosait, kik a nemzet millió ügyének eleven szószólói. Minden vérbeli sajtó emberben a nemzetállam testül meg. Éz ideális állapot az volna, ha a nemzet minden tagja a sajtó harcosa lenne s mint ilyen a hivatásos, vérbeli újsárgó oldala mellé állana.

Hogy a „*Csiki Hírlap*” fogantatásától kezdve immáron harmadik éves életében mennyiben törekedett e magasabb rendű feladást hű tükörbe és meg-szószólóvala lenni, igen jól tudják az olvasói és barátai, sőt ellenségei talán a legjobban, ha ilyenek is vannak. Nem vezetni ott semminemű aiantos érdek, anyagiak hajhászása, vagy más egyéb. De igenis hasábján hordja minden nemesnek és jónak és minden közérdeknek igét s megalkuvás nélkül valjja erkölcsi, gazdasági és politikai tekintetben egyképen az igazi nemzeti jótét megfizetett elveit. De mert egyénisége független természettől, magában áll. De mert magában áll, a maga lábán is jár. Hogy mennyire van a közönségnek szüksége ilyen alapu sajtóorganumra, azt a mindennapi tapasztalat igazolja. Kétségtelen azonban, hogy ilyen újság, mely általános érdekeket hord szíven, általános támogatásra is szorul. Mi a mi nünk erősítésén fáradsunk. Az ő vágyának és törekvésének akarunk letelteményesei lenni. Legyen hát a mi erősségünk is a közönség, amelyhez lime az *új félv. elejen előfizetési felhívásként* e sorokkal kopogunk be. Kérjük olvasóinkat, munkatársainkat és lapunk más jó barátait: támogassák továbbra is fillérekkel a mi közös ügyünket. Szerezzen, aki csak teheti, új előfizetőket lapunk számára s akkor még több kedvvel és energiával folytathatjuk azt a munkát, amelyre sok önmegtartózással, bizony olykor sok keserű galuskát nyelve el, vállalkoztunk.

Előfizetési árak: Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyedévre 2 K. Egyszer számra 20 fillér.

Kamarai közgyűlés.

A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara 1913. szeptember 26-án d. u. saját székhelyében teljes ülést tartott Bürger Albert ker. tanácsos alelnök vezetésével.

Napirend előtt osztinte sajnálatát fejezte ki az elnök Beöthy László keresk. miniszter távozása töltött és a székelyföldi gazdasági érdekeinek javára kifejtett igen becses munkálkodásáért hazafias meleg köszönetet mondott. Ugyanakkor bejelentette, hogy gáró Harkányi János új miniszteri a kamara nevében táviratilag üdvözölte az elnökséget, mire Onagyemeltósága levelében fejezte ki köszönetét. Tisztelettel az új miniszterrel a hazai kamarák küldött-segei és Láncezy Leó budapesti kamarai elnök vezetésével. Mire a miniszter kijelentette, hogy a küszöbön álló ipari reformok keresztülvitelénél számít a kamarák közreműködésére. A kamarát emeltisztelettel Bürger Albert alelnök képviselte. Folytatolag részvételt emlékeztet meg Perjessy László szegedi kamarai titkár, Varga László kolozsvári kamarai s. titkár, Gödrö Ferenc sepsiszentgyörgyi polgármester levelező tag és Csiky Miklós bellag elhunytáról.

Elnöki közlések után, napirend során, tudomásul vette a leveles-ülés, hogy a keresk. miniszter a kamara 1912. évi zárszámadását jóváhagyta, a kamara vitaszeleire kert kedvezményes vasúti jegyeket azonban nem engedélyezte. Székely Péter titkár jelentést tett a Maros áradása miatt megakadt közlekedés alkalmával tett intézkedésekről. A keresk. kormány azzal, hogy a kerülvél behonyolított áruforgalom számára a legminimálisabb díjtételeket engedélyezte, nagy mértékben enyhítette a katasztrófális helyzetet.

Az üzleti záróról szóló 1913. XXXVI. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri rendelet tudomásul véve elhatározta a teljes-ülés, hogy a kamara kerületéhez tartozó rendezett tanácsú városokhoz; nagy- és kis községek érdekében a vármegyei törvényhatóságokhoz felhívást intéz, hogy a viszonyok változtaival az üzleti záróra vonatkozó szabályrendeletet alkossanak. Marosvásárhelyi szab. kir. városnak pedig a keresk. társulat meghallgatásával véleményt ad.

A kamarának a téli menetrend módosítására irányult előterjesztése kapcsán jelentős tételt az eszközlendő menetrend pótlásáról. Eszerint az 303. és 404. sz. gyorsvonatok menetszélességének lehető fokozásáról és a 8005. sz. (déli) vonat később indításáról gondoskodni fognak. Kapcsolatos indítványra kérelmezni fogja a kamara, hogy a fiúnci családokoz megkönyvitése végett a gyorsvonat ne a nyugoti, hanem a keleti pályaudvarról indítsák. Az 1907. évi III. t. c. helyett alkotandó új törvényhez adatok gyűjtését és feldolgozását rendelte el a közgyűlés. A szászregeni állomás kibővítéséről szóló miniszteri leirat örömdetés tudomásul vétetett. László Gyula másodtitkár jelentést tett az inas-fiúk felvételéről. Elhatározta, hogy a kamara viaszelelyei folyó évi október 19-én Székelyudvarhelyen kezdi meg és annak sikere érdekében széleskörű mozgalmat indít.

Folytatolag bemutatta az elnök a kamara 1912. évi közgazdasági viszonyairól kiadott jelentést; tudatta, hogy a keresk. miniszter elhatározta a marosvásárhelyi ipari szakiskolának építő ipari szakkaival való kibővítését; ez a szak is 4 évfolyamos lesz, mint a fém-ipari. A szakiskola internátusának kérdése is megoldott.

Egyelőre úgy, hogy a Tóthfalusi-féle internátus a tanulók nagyobb tomege és olcsóbb ellátáshoz segítik el. A marosvásárhelyi állami közfűhelynek cizmakészítő iparosok részére leendő kibővítése iránt is folynak a tárgyalások.

Több kamarának a jogosulatlan iparüzés tisztes-égtelen verseny stb. ügyben indított mozgalmának támogatása határozatot. A görög vasműszerkészítés alkalmából az ásványvíz kivételre vonatkozó adatok közöltetnek a „Magyar Vampolitikai Központtal”. A helyi érdekeltsg kívánataira kérelmezni a kamara a marosvásárhelyi áll. mértékhatólesítő hivatal helyi teendőinek a városi hordóhatólesítő hivatalra való ruházását az itteni szükségletek akadályaitalan és gyors kielégítése céljából.

Több kisebb jelentőségű adminisztratív intézkedés után a teljes-ülés véget ért.

HIREK

— **Kinevezések.** Az igazságügyminiszter dr. Baróti Sándor csikszeredai kir. törvényszéki joggyakorlókat a munkácsi kir. járásbírószághoz jegyzővé nevezte ki.

Az igazságügyminiszter Márton Tamás csikszeredai kir. törvényszéki átalakító tealkönyvi díjokat és Öttinger Tivadar mezközszonyi kir. járásbírószéki tealkönyvi betétszerkesztő szakdíjokat a gergely-szentmiklósi kir. járásbírószághoz írnokká nevezte ki.

— **Áthelyezések.** Sata Albert csikszeredai posta és táviró főtisztet Kolozsvárra helyezték át.

Az igazságügyminiszter Cimbalmos András gy. szentmiklósi kir. járásbírószéki írodatisztet a szegedi kir. törvényszékhez helyezte át.

— **Eljegyzés.** György Elek tusnádi segédjegyző eljegyezte Ferency Béla tusnádi korjegyző leányát, Erzsikét.

— **Okt. 6. a főgimnáziumban.** A helybeli főgimnázium „Husági Onkepközök” folyó év okt. 6-án d. u. 3 órakor az aradi veranum emlékre ünnepélyt rendez. Műsor: 1. Himnusz ünnemű 2. Ünnepi beszéd Tarija Veres D. Ig. VIII. o. t. 3. Vass István Ig. VIII. o. t. szavalja Szepessy L. „Bitófiak vezér”-e. c. költemény 4. Wender Tibold hegedűli Hubay Csemonai hegedűs”-et 5. Madaras S. Ig. VIII. o. t. felolvas 6. Magyar Gerő Ig. V. szavalja Szabolcska „A hazaszeretetről” c. költeményét 7. Szózat ünnemű. Az érdeklődöket tisztelettel meghívjuk.

— **Tusnádfürdő részvénytársaság** a f. évi szept. hó 7-én tartott közgyűlése alkalmával dr. Miklósi József dési ügyvéd azt az eszmét vette fel, hogy a tusnádfürdői szövetkezet alakuljon át részvénytársasággá. A jelen volt szövetkezeti tagok az eszmét nagy lelkesedéssel fogadták és meghívták az igazgatószágot, hogy a kellő lépéseket tegye meg.

— **Bernády távozása.** Értesülésünk szerint a hivatalos lap legközelebbi száma közli, hogy dr. Bernády György marosvásárhelyi főispán és az iparügy miniszteri biztosa az Országos Munkásbiztosító Hivatal elnökévé nevezetett ki.

— **A székely körvasutak gyorsvonala.** E hó 1-étől kezdve Székelykocsárd és Marosvásárhely között közlekedő gyorsvonat III. ad osztályú utasok szállítására is be lesz rendezve.

— **Szanatóriumi estély.** Mint értesülünk a helybeli sanatórium-egyesület az idén is megtartja szokásos programos estélyét. Akik a múlt őszi előképes estre emlékeznek, bizonyára érdeklődéssel várják ez estélyt is, a melynek Farkas Imre: „A kis kád-é” c. kis operettjén kívül szavalt, ének- és felolvasás adja a műsorát. Az előkészületek az estély sikere érdekében már javában folynak. A teljes programról következő számunkban hozzuk.

— **A Bessenyei-ünnep.** A Nemzeti Szalon ötvenötödik vidéki kiállításával kapcsolatos Bessenyei-émlékünnepély vasárnap, szeptember 28-án, folyt le Nyiregyházaon. Az országos jelentőségű ünnepségre egy a fővárosból, mint az ország különböző részeiből nagyszámban érkeztek az irodalmi és művészeti intézmények képviselői.

— **A XII. katolikus nagygyűlés.** A XII. országos katli. nagygyűlés ideje november 8., 9., 10. és 11. napjai. November 8-án, szombaton délután 6 órakor lesz a Veni Szent és 9-én, vasárnap délután 5 órakor pedig a Szt. István bazilika körül Eucharisztikus körmenet. A nagygyűlés színhelye a Szekesfővárosi Vigadó (V. Vigadó-ter, a Dunaparton.)

— **Az állatkerti szakelődások.** A gyerekeknek szóló mesemondáson kívül a legnépszerűbb intézmények közé tartoznak az állatkertben azok a szakelődások, melyeket Hilbert Károly fővárosi tanár délutánonként szokott tartani, hol a pálmaházban, hol a bogarak házában, hol a madaraknál stb. A közönség szavával hallgatja a fiatal tanár vonzó előadásait, melyek egyszerű szavakkal, de alapos készütséggel ismertetik meg vele azokat a tudnivalókat, melyeket csak szakkönyvekben találhatna meg. Az előadások végzetével hálás tapsal jutalmazták a konferáló tanárt.

— **Vasuti szerencsétlenség.** A vasárnapra virradó éjszaka Orváralján vasuti összeütközés történt. A Piskire menő 5585. számú tehervonat a mozdonyvezető hibájából nem a neki kirendelt vágányon vesztett el a Piskiről jövő 5583. számú tehervonattal teljes sebességgel ugyane sipúnapon berobogott az állomásra. Az 5585-ös megadta a vészjelét, de már későn. A vészjel hallatára az 5583. sz. tehervonat vonatvezetője kidugta fejét az ajlón, hogy a vészjel okát megtudhassa azonban vesztére, mert e pillanatban összeütközött a két mozdony a vonatvezető fejét teljesen összeronsolta. Öt kocsi darabokra tört.

— **Mailáth és a kalocsai érsekség.** Jankovich Béla közoktatásügyi miniszter vasárnap délután gróf Mailáth erdélyi püspök meglátogatására Gyulafehérvárra érkezett. A miniszter látogatásának célja a beavatottak szerint az, hogy a kalocsai érsekség betöltésének ügyét dőlőre juttassa. Mailáth püspök környezetének kijelentése szerint még mindig vonatkozik a kalocsai érsekséget elfoglalni és Jankovich miniszter moslani látogatása alatt kapacitálni igyekezett álláspontra megváltoztatására. A kultuszminiszter utazott Gyulafehérvárról Balázsfalvára, ahol a görög katolikus érseket, innen pedig Nagyszébenbe, a hol a román metropolitát látogatta meg.

— **Bombamerénylet a kormányzó palota ellen Flumében.** A tegnapi éjjel bombamerényletet követtek el a kormányzósági épület ellen.

— **Nem lesz új háború.** Kostantinopolból táviratozzák: A tegnapi esti minisztertanácsban úgy döntött a kormány, hogy megkezdje a sereg leszerelését.

— **Szeged a husrátság ellen.** A hallatlan fölszólalt husrák miatt interpelláció került a törvényhatóság bizottság elé. A bizottság legutóbbi közgyűlésén a legelsőrebb intézkedések megtételére utasította a tanácsot, mely eléget tett a megbízatásnak. A tanács úgy döntött, hogy a végleges intézkedések megtétele előtt próbavágszt tart, mert csak így módon lehet megállapítani, hogy a szegedi

mészárosok husrátságát üzneke, vagy a vajóban magas marháraak miatt kénytelenek emelni a husrárat. A tanács utasította Völgyesi János gazdaszt, hogy a jövő héli országos vásáron próbavágszt céljaira vegyen vágomárlást és a vágás és husrátság eredményéről tegyen haladéktalanul jelentést. Ha a tanács azt látja, hogy a mészárosok kapzsisága oka a husrátságának, föl fogja szóllítani a mészárosokat, hogy az árakat szállítsák le, mert ellenkező esetben a város hatósági mészárszékekkel állít fel.

— **Költöző község.** Megirtuk volt annak idején mis Lövete udvarhelymegyei község veszedelmét, mely a példátlan mértéti földcsuszamlásokkal következett be. Mint most Székelyudvarhelyről írják, Ugron János főispán, megvizsgálta Lövete talaját, geológiai elvitatásat. A szakvizsgálat eredménye az, hogy az egész községet el kell telepíteni biztonság helyre és pedig a Kishomoró magasabb teraszára, a Szentegyház-aszujlra felé vezető állami út mellé. A községi képviselőtestület már meg is szavazta a kitelepitést, mely államkölcsön segélyével fog megtörténni. Érdekes, hogy a geológiai vizsgálat szerint a csuszamlott földterület alatt roppant sötömege van, amely sóhánya nyitásra rendkívül kedvező alkalmat nyújt.

— **Ünnepélyes istentisztelet.** Ó Felsőeg nevenapján, folyó hó 4-én délelőtt 9 órakor a helybeli plebanatemplomban ünnepélyes istentisztelet volt.

— **Merénylet a brassói Árpád-szobor ellen.** A múlt szombaton este a Ceuk örömanak búszke díszet dínnalittal föl akarták robbantani. Az aljas merénytelmet csak a szobor talpazata fizette meg az árat. A hatóság erőteljes nyomozza az ügyet s az egész napi sajtó „mög” módon éllellet ez az újabb vakmerő oláh vandál tettet. Mert akár diákok, akár munkás ember cselekedte ez, csak újabb vadhatlása annak a sötét népleknek, amelynek részben ellenük agyarkodó indulatok élészéséhez a politika simogató keze ad újabb és újabb táplálékot.

— **A berlini repülő hét.** Vasárnap délután kezdődött a berlini repülőhet, amely október hó 5-ig tart. A pióták versenyén kívül a nemet repülőgéppár tejedésének bemutatására szolgál ez az egy hétre tartó verseny.

— **A képesújság technika diadala.** Amerika volt az első, mely felismerte a képesújság nagy hatását a közönségre. Ott meg a legkomolyabb napilapok sem nélkülözhetik a rajzolt művészetet, mely képekben mutatja be a nap nevezetesebb eseményeit. A közönség ezt már megszkotta és el sem tudna képzelni egy jó riportot illusztráció nélkül. Európában most terjednek, szinte lázas gyorsasággal, azok az olcsó képes lapok, melyek a hét eseményeit vizsik képekben az olvasó elé. Csakhogy ezeknél a lélig szpóirodalmi, lélig aktualis riport-lapoknál ma még a nyomdatelchnika utat állta annak, hogy a három felteinek megfelelőhessenek: szpek is legyenek, ocsók is legyenek és gyorsan is készülhessenek, mert kik érdekel a ma lázas világában a mi a múlt héten történt. Ezt a három felteltel oldotta meg kedvezően a most meginduló *Képes Vasárnap*, mely szép is leszi mert egy szabadalmazott, gyorsan száradó amerikai, testlekek készült, ocsó is leszi, mert a világ legolcsóbb képeslapja (negyedeve 2 korona egy hóra 80 fillér, egyes szám ára 16 fillér) és az óriási nyomda és cinokgráfiai apparátus lehetővé leszi, hogy már a legfréshebb események illusztrációit nyujthassa szászereyni példányban. A Képes Vasárnap felélt mindent, a mi a közönség szórakoztatására szükséges; leszi állandó pompás élelajpa, férfi, női és gyermekdivattal mellette; a négy-öt elbeszélés, illusztrált utirajok, renygek, riportcikkek és főképek képek a világ minden részéből nyujtják mindazt, a mi egy jó képeslapról kívánni lehet. Értékes kedvezmények, pályázatok, sorolások egészítik ki a Képes Vasárnap előfizető garádjának a szórakozását és mindent negyedeve fél koronáért, a mi egy hétre alig tesz ki egy 13 fillért. A Képes Vasárnapot, először irógárda élen, Hamvay Udón szerkeszti. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, IX., Ráday-utca 31. sz. a. van.

Tudatom a nagyerdemű közönséget, hogy 1914. év február hó 1-én lényképzési műtermemet Brassóba helyeztem át, mértis az eddigi lénykép árakat 20 százalékkal leszállítottam. Itt létem hátralévő ideje alatt is azon fogok fáradozni, hogy a nagyerdemű közönség tetszését és bizalmát mindenkorra kiérdemeljem. Szives pártfogást kér: Barbura János lényképész Csikszereda.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL. *)

Lapzártakor kaptuk a következő levelet:

Tekintetes szerkesztő ur!

Kedves barátom!

Nem lennél oly kegyes, hogy b. lapodban felvilágosíts:

Csikszeredában a kolera ellen nem az országútnál (talan állami út?) a járdaszékek mellé, már hónapok óta összekapart sár- és szemétdombokkal, vagy szintén a járda mellett elhuzado vízlevezető árkokban (az is állami?) felgyülemlett búzós ár, pocsolva és mindenféle piszok összelterelődésével védekeznek-e? Nem is kérdezem, hogy a legforgalmasabb utcákon, majdnem kokag fró pormak, piszoknak és ... mi rendeltetésre van, vagy az is kolera elleni védekezés céljából hagyaték ott?

Szives felvilágosításért előre is köszönet.

Tisztelet barátom:

Pototzky Pál.

*) E levél alatt közöltékért felelősséget nem vállal a Szerk.

TANÚGY.

A középiskolai oktatás reformja.

Pár héttel ezelőtt Jankovich Béla kultuszminiszter közöltük nyilatkozatában elmondotta, hogy egyik legsürgősebb feladatának tekintti a középiskolai oktatás reformját. A képviselőházban is nyilatkozott erről s ma már megjelent a kultuszminiszter leirata az országos közoktatási tanácsához a tervezett reform irányának részletes kifejtésével.

Azonnal kitűnik belőle, hogy a miniszter a mai oktatási rendszer sürgős, gyökeres és radikális reformját óhajtja. A latin nyelv oktatását csak a felsőbb osztályokra szorítja, az eddigi egységes tanfolyamú középiskolát külföldi mintára *széttagolja* és különösen hangsúlyozza a *modern nyelveknek* nevezetesen a *franciának*, valamint a természettudományi tárgyaknak és a történelemnek az eddiginél részletesebb és modernebb szellemű tanítását.

Szükségszerű tartja, hogy a tanuló a legfontosabb *társadalmi és gazdasági* jelenségekről tájékozott legyen. Első idögen nyelvnek a *németet* jelöli meg a tervezet, amelyhez olyan megjegyzést is látunk fűzve, mintha ez a terv nem volna más, *mint a katonai szolgálat nyelvének alapos előkészítése*. Minden tanult ember tudja — írja egyik előkelő fővárosi lap — hogy nem annyira a német nyelvre van nekünk szükségünk, mint a *franciára*, vagy *angolra*. Maga a Balkán közelébe azt parancsolja, hogy annak közvetítő nyelvét a *franciát*, sajátítsa el velünk az iskola, azt a nyelvet, mely egész Európában megjelent azután nekünk. Az angol pedig az egész világ utját megnyitja az ember előtt. A német nyelvre ellenben legelső sorban a hadseregnek van szüksége.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

M. Gy. Szépvíz. Lapunkat péntek este zárjuk. Tervezetét szívesen vesszük. A *heti kis tükör* ilyenforma rovat. Jobb volna mégis, ha mi utólag terítők meg. Célserűségi szempont is kívánja ezt.

TÁRKASÁGOK.

Gondolatforgácsok.

Minden öröm egy-egy illatos virág az életfáján. Csak egy virága csunya s búzós e fának: a *káröröm*.

A nyílt ellenségem sokszor jobb barátom, Mint aki rágalmaz s így szólit: „Barátom”.

Befeketi teni könnyű a mi felér. De ki *mást* feketit, tudjuk, *magá* mit ér.

Illetékes forum tőr pálcát felelted? Nyugodj meg! Mindenkit elérhet a végzet. Csak egyszer átkozd meg a születésed: Pöre tulakodás, ha *ú*l bíró-széket.

A tó tükre sokszor sima és nyugodt. De mélyén... Ki tudja, mi viharzik ott?

A butaság megölt sok hőst, sok tudóst. Az erény sorsa az régen is, mi most. Ezt tanítod ma is, jó Sokratesem. Te büszke fonséged ezért szeretem.

Erdély katonai biztosítása. — E sorokat a Pesti Hírlap egyik számából vesszük. — A Törökország bukása nyomában járó rázkódítás után ugy külső, mint belső viszonyainkban aggasztó változások észlelhetők. Ezek között is legaggasztóbb az a pártordulás, melyet Románia vitt véghez, amikor Oroszország égisze alá huzódva, a területi terjeszkedés és a határain kívül élő lajrokonság protegzálásának útjára tért.

Romániának ez a lépése és az egyidejűleg neki batorodott magyarországi oláh irtendai igaztása egy olyan prespektívára nyitott kiutást, amely sürgős kötelességünknek teszi, hogy minden eshetőséggel szemben védekezzünk. A politikai eszközökön kívül katonai eszközökhöz is kell nyulnunk s ebben nem gátlhat minket semmiféle tekintet. Ha a Trentót nagy hadsereggel és erődök hosszú falával biztosítjuk, semmi ok sincs rá, hogy Erdélyt egyedül Románia becsületességére bízzuk. Ellenkezőleg, minden politikai és stratégiai ok amellet szól, hogy érzékenykedéseket figyelmen kívül hagyva, határozott programmal alapján fogjunk hozzá egy régi mulasztásunk helyreho-

zásáshoz: Erdélyt Magyarország Tiroljávk kell átalanítanunk.

Az első legfontosabb teendő az volna, hogy Erdély a jelenlegi egy hadtestterület helyett két hadtestterületre osztassék fel. Miután a hadtestek számának szaporítása ugys soron van, a tervbevevett nagyváradi hadtest felállítására nem ütközhetnének különös nehézségbe. Az egyik hadtest a déli, a másik a keleti határra könyökölné. A déli hadtest a moslani 12. hadtest volna, Nagyszében székhellyel, a keleti hadtest részben ebből, részben más csapatokból alakulhatna, *Csikszere* vagy Székelyudvarhely székhellyel.

Kegeylestért reklám. (Kor- és egyéb tükör.) A pesti utcákon a héten fúrge fuva vörös cédulákat nyomtak a járókelők kezébe. Rajta hirdetés:

Halló!! Halló!! Hová megy a főnnepeken a templomba? Még kérdezi? Hát nem tudja, hogy a (következik a név és az utca) imaházban a legkényelmesebb ülések 5 koronától feljebb. Mindenkori oda megy. Siessünk mi is oda, hogy el ne késsünk. Ott kitűnő kántorokat hallunk és a szellős, világos helyiségben a szemünket megkíméljük és az egészségünket megóvjuk.

Siessünk!! Siessünk!! Ülések egész napon át bérelhetők.

Kényelmetlen és haláttan dolog ilyesmírel irni, de ugy gondoljuk, hogy ez a hirdetés kegeylestért. Mindezen hithű ember önmagával és lelkiismeretével intézi el, hogy ünnepein hol imadkozzék és senkit sem kell ilyen vásári Halló!! Halló!! figyelmeztetéssel a templomba hívni. Az Est írja e sorokat. Beláthat rajtuk keresztül bárki is messi mezőket...

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

Hogy lehet állattenyésztésünköt jövedelmezőbbé tenni.

Az állattenyésztés csak ugy lehet igazán jövedelmező, ha állatainkat olyan tartásban részesítjük, a melytől hatalmas nagy testükké fejlődnek s állandóan jó husban vannak. Akár a szarvasmarha, akár a juh, vagy a sertés csak akkor képez igazán értéket, ha jól fejlődött, ha jó husban van, ha ennek következtében jól tejel s ha igában is jó munkát végez, ha jól és mélyen tudunk vele szántani. Sok és jó takarmányt kell tehát természetén, hogy állatainkat állandóan jól tarthassuk.

Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy a gabona árak is elég magasak, olyanok, amelyek mellett igazán érdemes gabona termeléssel foglalkozni, nem cselekedne helyesen az a gazda, a ki azért, hogy több állatot tarthasson az eddigénél, nagyobb területen természetén takarmány növényt. Nincs is erre semmi szükség, csak az eddig is takarmány természeténre használt területet kell nagyobb termésekre kényszeríteni, ami különösen a réteknél annyival is könnyebben lehetséges, mert ezek természetén országoszerre igen csekély. Országos állagban sem terem egy kat. hold 16 q-nál több szénát, holott ennek kétszeresét is meg kellene teremnie. Rétejeink többnyire annyira bevanak mohosodva, hogy se levegő, se víz a talajba be nem hatolhat. miátt termőképessége mesterségesen csökkentetik; pedig a be mohosodást könnyven meg lehet szüntetni. Különösen ősszel nagyon fontos a rétek keresztül-kosul éles boronával megjártatni, miáttal nemcsak a mohát pusztítjuk, hanem megnyitjuk a talajt, módot nyújtunk a hóle behatolására, biztosítjuk magunkat az esetleges szárazság következményeitől. A fűfélék gyökereinek megszakításával azokat erőteljes sarjadásra indítjuk, a gyom féléket irtjuk, vagyis a rétek fűnyajvát is megjavítjuk. Soha sem volna szaba a rétek őszi bornálásától eltekinteni.

A második őszi munka a rétek természetén megkésztetésére, azok megtrágyázására, amely célra a legalkalmasabb a trágyaé és a szuperfoszfát. Ezeknek együttes alkalmazása bámulatos hatást végez. A boronávali felhasználás után 160—200 kg. szuperfoszfátot szorjunk el, kora tavasszal pedig higitott trágya lével öntözünk meg a talajt, amely eljárással már kétszeres természetén erünk el a következő évben. Ha pedig nem áll rendelkezésünkre higitott trágyaé, akkor ősszel szorjunk ki 200 kg. kálszuperfoszfátot, kora tavasszal pedig 30 kilogramm chilisálcitromot.

Ennek az eljárásnak három évre terjed a hatása s ha az évente való boronálás mellett minden évben hasonlólag trágyázunk, megellettünk mindent arra nézve, hogy széna természetén megkésztesszük. Ha ősszel nem jutna időnk ezen munkák keresztülvitelére, tavaszra is hagyhatjuk azt. Ezen egyszerű és olcsó eljárás által nemcsak megkésztesszük rétejeink természetén, de jobb minőségű szénát is kapunk és így egyrészt szaporítjuk állatainkat, másrészt jobban is táplálhatjuk azokat a nélkül, hogy gabona természetén től egy talpalatnyi földet is elvonnánk.

IRODALOM.

Eröss József kézdvásárhelyi főlgmn. tanár: „Székely Hírlap” története című munkája, mely a „Székely Hírlap” külön lenyomata, mint már egyik számunkban jeleztük, könyv alakban csak a minap jelent meg. A 221 oldalra terjedő könyv három nagyobb részből áll. Szerző az első részben a székelyek történetét a legrégebb időtől fogva 1526-ig adja. Ebben megismertet a székely elnevezéssel, a székelyek eredetével és letelepülésével, politikai történetével és végül a köz- és magánjogi intézményeknek, hadrendszereknek történelmi fejlődésével. A második részben 1526-tól 1848-ig terjedő időről szól; és lejezetben az 1562-iki és 1764-iki eseményeket, amelyek a székelyek közállapotára radikálisan alakító hatással voltak, teljesen kimerítően tárja az olvasó elé. Az utolsó fejezet a székelyeknek a szabadságharcban való részvételét, az elnyomatás és 67-es kiegyezési, majd a legújabb kori történelmet tartalmazza.

Bár a székelyek legrégebb történelme — érteve az elnevezést, eredetét és letelepülést, stb.-t. — mai napig sincs tökéletesen tisztázva, sőt épen a sokoldalú tudományos felfogás által a legsötétebb homályosságban tapogatózni: e munka ezen legkényesebb részekben is dicséretet és előismerést érdemel, mint-hogy e darázsészkeken szikuluszi következetességgel halad át.

Eröss József a hunn rokonság hive és ebből a meggyőződésből, amíg a székelyek története című tudományos mű meg nem jelenik és más igazat kézzel foghatólag be nem igazol”, egy jöttányit sem enged.

A második és harmadik részben tárgyaltak igen szépek és lebilincselők. A legújabb történetben pedig rendkívül sok életképes eszme van felvetve, amelyek megvalósítása a közeli jövő égető kérdése.

Általánosságban teljes nyíltsággal mondhatni, hogy tárgya iránti oly nagymérvű lelkesedést és a fajszereletnek spontán megnyilatkozását tapasztalni az egész művön át módelelt jól eseti. Hiszünk is ezért erősen, hogy a „Székelyek története”-t, amelyet Eröss József tanár a nagyközönség és tanuló ifjúság számára írt, minden vérbeli szikulusz házában majd megtalálhatni.

Megrendelhető: a szerzőnél, Kézdvásárhely. **Felhívás.** Adalékok a székelyek régi történetéhez” címmel egy füzetet szándékozom kiadni. A székelyek történetét iránt érdeklődőket lisztelhet felhívom előfizetésre. Ha a nyílt előfizető jelentkezik, hogy a nyomdai költségek fedezve lesznek, azonnal kinyomatom és szikulusz. Egy füzet ára I K 60 fill. Jösa János főgymn. tanár, Szamosújvári (Szolnok-Doboka vm.) E felhívást ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Egy két ló után

való hajtókocsi eladó. Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Tüzifavágás.

Értesítjük Csikvármegye igen tisztelt közönségét, hogy **benzin-motor fűrészgépünkkel bármily kevés mennyiségű tűzfát is** — úgy helyben, mint vidéken — felvágunk. Gépünket házhoz szállítjuk, kívánatra a felfűrészelt fát felaprítjuk és elrakatjuk. **Zöldy és Koczkás**
Csikszerecsda.

Csikmegyei közkórház igazgatósága Csikszerecsda.

Sz. 1414 — 1913. ad.

Hirdetmény.

A vármegyei közkórházi bizottságnak f. é. szeptember hó 22-én hozott határozata értelmében a kórház élclmezésére 1914. évi január 1-től számítva három egymásután következő évre árlejtési hirdetek.

Az árjantlatok benyújtási határidője **1913. évi október hó 8-ának déli 12 óraja.**

Az árlejtés felett a legközelebbi közkórházi bizottsági ülés fog dönteni.

Az árlejtési és élclmezési feltételek, élclmezési előírás és éllap a kórház gondnokánál naponta d. e. 9 óratól 11 óráig megtekinthetők s a szükséges nyomtatványt ugyanott kapható, melynek használata kötelező.

Csikszerecsda, 1913. szeptember hó 24-én.

Dr. Veress Sándor,
kórházigazgató.

Mindenki muzsikálhat

WÄGNER „Hangszer-Király"

különleges elsőrangú hangszereivel Budapest József-körút 15. sz. TELEFON: József 71.

Varázshogedű, felszereléssel 6 korona.
Csodaréztrombita, erős rézből 6 korona.
Varázsfuvola, ajándékkal 4 kor. Harmonika, tánc rézere 10 korona. Óriási beszélőgép, kottákkal 40 korona. Javítási szakműhelyek!
A milánói, párisi és londoni kiállítás aranyérem és érdemkeresztet kiintetve. Fényképes árjegyzék ingyen!

Óvás! Ügyeljünk a „Wagner" névre és a 15-ös házszámra. 839—III.

PARFUMERIE „HEZ" ILLATSZERTÁR

Illátartási, kozmetikai, kútszerészeti cikkek nagyraktára, nagyban és kicsinyben. Budapest, VIII. Losonci-u. 13.

== Reklámunk óriási eredménye ==
újabb reklámakcióra bízottól, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyajánlatunk:

- 1 csoport 2 korona 50 fill. (19 drb.)
- 1 drb. üveg téglai francia arc- és kézflinomat
 - 1 drb. francia szappan (bármely illatban)
 - 1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
 - 1 üveg francia brillantin (bármely illatban)
 - 1 könyv (60 lap) angol pouderpapír
 - 1 csomag dr. Heider-féle tojpor
 - 1 drb. francia fogkefe (csontnyéllet)
 - 1 csomag amerikai Shampoo hajmosópor
 - 1 üveg valódi Johann Maria Farina kölnivíz
 - 10 drb. szekrény-, ruhaillatósító (francia Sachet-lap)

Összesen 16 darab 2 kor. 50 fill. Portó 50 fillér.

Szállítások naponta eszközöltetnek utánvét mellett. Négy koronán aluli megrendeléseknél portómentes átvétel céljából celszerű a pénz előre beküldeni (lehet bélyegekben is), így a portó 50 fill. utánvéttel szállításnál 84 fill. Csomagolási költséget nem számítunk. Tizenhat oldalas illatszer és háztartási értesítőket kívánóakra ingyen és bérmentve küldjük.

Mama legjobb és legolcsóbb sörök csak a

Sörgyárban

kaphatók. — Gyártelep és Iroda:

Gál Ferenc

— gőzsögyára Csikszerezdén. Telefonszám 36. —

Értesítés! A n. é. közönségnek szives tudomására kívánom juttatni, hogy a közeledő **Haltalaitok ünnepére** gyönyörű kivitelű **Sírlámpákat**

rendeltem. Színek: fehér és rózsaszínek lesznek, úgy hogy azokat már jövő hó 15-ik napján **üzletben** megvásárolhatók lesznek, különösen felkérem a n. é. közönségnek szives figyelmét arra, hogy ezek a lámpák tartósak, sok gyertyát megtakarít, nem kell mindig gyújtani a gyertyát, ha szél kifuja, hanem szépen ég mint a villany lámpa **világítási módozat gyertya**, vagy mécsessel történik. Tisztelettel:

POTOTZKI ANDOR

Szemere László madártani állomása

CSIKZSÖGÜD.

Elvállalja madarak kitémését a legolcsóbb árak mellett.

**Megjelent: A madár-
KÉZIKÖNYVE**

131 oldalon 18 ábrával. Ár: 2-40 K.

Mesterséges fészekodvakra megrendelést elfogad.

A hasznos madarak megtelepítése révén parkokban, kertekben a rovarkárók megelőzésére celszerű kihelyezni.

Butor

olcsó bevásárlási forrása **Csikszerezdén Rakóczi-utca** (Hajnódi József vendéglős) helyiségében, hol csakis

Elsőrendű készítményű

butorok kaphatók, szolid kiszolgálás mellett. Ép oly kedvező árban és feltételek mellett mint a fővárosban. Raktáron tart teljes szoba berendezéseket és kellekkeit.

Teljes tisztelettel: Imre Árpád.

Tyukszem,

használat után. Üvegje 1 korona, postadíjjal 1, 40 K. Három üveg bérmentve 3 K.

Excelsior hintőpor 48 óra alatt elmulasztja a kéz-, láb- és hónaljzuzdást. 1 doboz 1 K, postadíjjal 1,40 K. 3 doboz bérmentve 3 korona.

Takarmánymész hizlalásra legalkalmasabb (40% phosforsavat tartalmaz), mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kiló hizlalási súly érhető el. Alkalmazható azonfelül baromfi borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovaknál 4/4 kilo ára, mely hónapokig elég 5 kor. 80 fillér utánvéttel bérmentve. Utánvéttel vagy a pénz előzetes beüldése mellett küldi:

Dr. Flesch E. „Korona”-gyógyszertára Győr 99.

Mátrai Ignác

órász., ékszerész- és gramofon-üzlete Csikszerezdén.

Ajánlja dusan berendezett és legújabb szerkezetű

Inga-Zenit-, arany-, ezüst- és Omega zsebórákat.

Állandó nagy raktárvalódi drágakövi ékszerekben.

A legújabb és legtekélyesebb, tiszta

Gramofonok- és lemezekből

szintén nagy raktárt tart, és gyári áron lesznek árusítva.

Látszerészli cikkek nagy választékban.

Olcsó árak! —:—: Pontos kiszolgálás!

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, piperezsappan, kozmetikai, arc- és kézflinomat, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikába vágó cikkeit a legjobból a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kerje a harmadik kiadásban most megjelent

„ILLATSZER ÉS HÁZTARTÁSI ÉRTESSÍTŐKET” melyet ingyen és bérmentve küld:

„HEZ” illatszer- és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben.

Budapest, VIII., Losonci-utca 13/hz.

POHARAS

Legjobb sör

a „Pilseni Ösforrás"

Egyedüli elárúsító hely:

Csikvármegye területén

CSIKSZEREDABAN

özvegy Nagy Istvánné Zöldfia-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharankint kapható.

Értesítés!

Tudomására hozom a n. é. helybeli és vidéki közönségnek, hogy raktárt tartok mindennemű

Cserépkályhákból

Elvállalom mindennemű cserépkályha és takaréktűzhelyek felállítását, átalakítását és takarítását, továbbá fűrdőkádak és burkolatok kirakását sajone porcellánból és minden eszakmába vágó dolgokat pontosan és lelkiismeretesen eszközölk. Vidékre is kellő felvilágosítást nyujtok. Értekezni lehet MICINA RÉZSÓ és VEJÉ cégnél Csikszerezdében.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradok tisztelettel:

LUKÁCS FERENC,
cserépkályhás.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

Kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni Kölnivíz szappant

ha nincs rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánozott JOHANN MARIA ARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. — Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánozott kölnivizet, kölnivíz-poudert és kölnivíz-szappant, ha az ill jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég képviselője

**Holczer Emil Zoltán, Budapest VII. ker.,
Szigetvári utca 16. szám.**

Egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szereshető be az eredeti minőség.